

zeleno i plavo

kartulina:
Fužine
San o hotelu

razgovor: Zlatko Komadina, primorsko-goranski župan

Svi smo mi brdsko-planinsko područje

90dana

*Nakon lokalnih izbora
konstituirana nova vlast u
Županiji*

Politički stabilna županija

Apsolutnom izbornom pobjedom koalicija SDP-a samostalno formirala vlast u Županiji. Dok se u nekim sredinama u Hrvatskoj kupovalo i trgovalo vijećničkim mandatima, i na vlast dolazile čudnovate koalicije, ovdje to nije bio slučaj

Nakon provedenih lokalnih izbora 15. svibnja bilo je jasno da se vlast u Primorsko-goranskoj županiji neće mijenjati. Na izborima za Skupštinu

Primorsko-goranske županije Koalicija SDP-HNS-IDS-HSU-HSS-LS-ARS-SDA osvojila je 22 od ukupno 41 mandata, odnosno natpolovičnu većinu. Dobar je

rezultat postigao blok HDZ-a osvojivši devet vijećničkih mjesta, a pravo iznenađenje je HSP koji s tri mandata prvi put ulazi u Županijsku skupštinu. Podbacila je, prema općoj ocjeni, Koalicija PGS-a, HSLS-a i Zelenih s pet osvojenih mandata. U Skupštinu je još ušla i lista Vladimira Bebića (Treći hrvatski blok), koji ima dva vijećnika.

Odaziv birača na razini Županije, kao uostalom u čitavoj Hrvatskoj, bio je relativno mali. Izborima se odazvalo 37,33 posto birača, što je za pet posto manje nego prije četiri godine. [g](#)

U novom sazivu Županijske skupštine velika većina vijećnika je prvi put izabrana

Izabrana nova Skupština

Uvjerljiva pobjeda na izborima značila je i mirnu konstituirajuću sjednicu Skupštine nekoliko tjedana kasnije. Dok se u nekim sredinama u Hrvatskoj kupovalo i trgovalo vijećničkim mandatima, i na vlast dolazile čudnovate koalicije, u velikoj dvorani Transadrie premoćom većinom glasova za predsjednika Županijske skupštine izabran je novi/stari predsjednik Marinko Dumanić iz HNS-a, a za potpredsjednice Sonja Brozović-Cuculić iz SDP-a i Ingrid Mrđen iz HDZ-a.

Zlatko Komadina, župan koji je jedini od svojih prethodnika odradio cijeli mandat, ostaje na čelu Županije. Zamjenici su mu Luka Denona iz SDP-a i Nada Turina - Đurić iz HNS-a. [g](#)

Nova lica u županijskoj vladi

Na sjednici 1. srpnja Skupština je izabrala novo Županijsko poglavarstvo. Broj članova županijske vlade zadržao se na trinaest, a od toga je sedam članova poglavarstva iz prošlog saziva, sedam je iz SDP-a, tri iz HNS-a, po jedan iz HSS-a, IDS-a i LS-a.

Podijeljeno je deset resora: Georg Žeželić iz SDP-a vodit će resor za prostorno i urbanističko planiranje i zaštitu okoliša, Mirjana Dvorny ostaje na čelu financija, dr. Vidoje Vujić zadužen je za gospodarstvo, a Damir Lončarić (HNS) za turizam i ugostiteljstvo. Ingo Kamenar je u Županijskom poglavarstvu zadužen za

komunalne djelatnosti, mr. Elida Ružić za kulturu i sport, Nedeljko Tomić za resor regionalne suradnje i lokalnu samoupravu, a mr. Tatjana Stanin za područje školstva i znanosti. Ivo Zrilić iz HSS-a zadužen je za resor pomorstva i prometa, a Vedrana Fržop-Kotulovski za područje zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Ovih deset članova županijske vlade, uz župana Komadinu i zamjenike Denonu i Turina-Đurić, bit će odgovorno za rad izvršne županijske vlasti do 2009. godine.

Svi su njihovi životopisi oglašeni na web stranici Primorsko-goranske županije www.pgz.hr. [g](#)

Županijsko poglavarstvo počelo je s radom 8. srpnja

Nakon mnogo nadmudrivanja gradonačelnik Opatije je nezavisni dr. Amir Muzur

35 gradova i općina Primorsko-goranske županije dobilo nove čelnike

Građani su birali neposredno

Uspoređujući s lokalnim izborima otprije četiri godine, vidljiv je trend rasta popularnosti nezavisnih lista

Od 35 jedinica lokalne samouprave, koliko ih ima Primorsko-goranska županija, u 11 će vladati SDP-ovi (grado)načelnici i predsjednici općinskih vijeća, čak deset gradova i općina vode nezavisni, HDZ ima sedam čelnih funkcija, a PGS pet. HSS i IDS imaju po jedno načelničko mjesto. To je konkretan rezultat proteklih izbora i političkih dogovora u lokalnim samoupravama.

Uspoređujući s lokalnim izborima otprije četiri godine, vidljiv je trend rasta popularnosti nezavisnih lista. Dok je SDP ostao na istom broju vodećih mandata, HDZ je u odnosu na prošle izbore

znatno popravio svoj rezultat (s četiri na sedam osvojenih gradova ili općina). PGS je, za razliku, 2001. imao deset (grado)načelnika, a sada ih ima samo pet.

Uspjeh nezavisnih lista i primjeri dugogodišnjeg vladanja govore u prilog tomu da je došlo vrijeme kada građani, u većini slučajeva, biraju osobu, istaknutog pojedinca. Oni žele neposredne izbore za svoju lokalnu vlast, što je i na državnoj razini napokon prepoznato pa treba očekivati da će takvi biti izbori 2009. godine.

Građani u Primorsko-goranskoj županiji, stanovnici gradova i općina uglavnom

Općinu Baška preuzeo je iskusni dr. Milivoj Dujmović, nositelj nezavisne liste

su ostali pošteđeni nemoralnih političkih trgovina u svojim sredinama, i zapravo se može reći da imaju vlast kakvu su i birali.

Matulji prvi u poduzetništvu

Prema podacima HGK - Županijske komore Rijeka, Općina Matulji od svih jedinica lokalne samouprave u PGŽ-u, bilježi najveći porast broja poduzetnika te ostvaruje i najveći prihod po zaposlenom (673 tisuće kuna). Prema statističkim podacima, koji se odnose na razdoblje od 1994. do 2003. godine, najproduktivnije općine i gradovi iza Matulja su Kastav, Fužine, Malinska i Rijeka, dok najgore rezultate ostvaruju općine Mošćenička

Draga, Mrkopalj i Vrbovsko.

Interesantna je statistika koja govori o dominaciji uslužnih djelatnosti u Primorsko-goranskoj županiji. Trgovina, naime, sudjeluje sa čak 45 posto u ukupnome prihodu, a slijede prerađivačka industrija te djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza.

Akcija ili demagogija?

Neobičan potez učinio je primorsko-goranski župan Zlatko Komadina za vrijeme akcije "Kupujmo hrvatsko" koja se 8. srpnja po 13. put održavala u Rijeci. Nakon otvaranja akcije na Gatu Karoline Riječke, župan se obratio novinarima i rekao kako zapravo ne podržava ovakve demagoško-populističke akcije. Činjenica da uvozimo preko mjere dokazuje da ne postoji strategija razvoja hrvatskoga gospodarstva, a to ne mogu sakriti ni kvazidomoljubne akcije ovakvoga tipa, rekao je Komadina. Inače, od 200-tinjak izlagača bilo je samo 11 tvrtki iz Primorsko-goranske županije.

90dana

Napreduje Thalasso-wellness centar u Opatiji

Izgradnja modernog medicinskog Thalasso-wellness centra u sklopu opatijske Thalassoterapije bliži se završetku. Sredinom srpnja na gradilištu je vrlo živo, a svi bi radovi trebali biti gotovi koncem kolovoza. U Thalasso-wellness centar je Županija primorsko-goranska, kao osnivač i vlasnik ustanove, uložila ukupno 42 milijuna kuna. Riječ je o ulaganju u prvi takav wellness u okviru jedne zdravstvene institucije, a u Županiji smatraju da će time osnažiti ponudu zdravstvenog turizma u Opatiji. K tome, riječ je o tržišno orijentiranom medicinskom pogonu koji će ostvarivati prihod i koji će u punoj funkciji zapošljavati tridesetak medicinaru posebno educiranih za rad u Thalasso-wellness centru. [g](#)

Centri za poljoprivredu

Osnivanjem centara za brdsko-planinsku poljoprivredu u Staroj Sušici i mediteransku poljoprivredu u Puntu, Županija primorsko-goranska želi na izravan način pomoći u revitalizaciji poljoprivrede, stočarstva, maslinarstva, voćarstva, vinogradarstva, kao i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Prva iskustva su odlična, a zadovoljstvo radom centara u Staroj Sušici i Puntu izrečeno je i na prvoj sjednici novog saziva Županijskoga poglavarstva. [g](#)

Crikvenica dobiva barokomoru

Projekt hiperbarične medicine u sklopu Thalassoterapije Crikvenica dobio je podršku Županije i naprije se kreće u izradu projektne dokumentacije, a zatim slijedi ishođenje građevinskih i drugih dozvola. U okviru crikveničkog lječilišta planirana je rekonstrukcija bivše recepcije u ordinaciju hiperbarične medicine i ugradnja barokomore. Projekt će zasigurno obogatiti ponudu zdravstvenog turizma i pomoći podvodnim sportovima, a nije zgoroga prisjetiti se da je najbliža barokomora trenutačno - u Puli. [g](#)

Spomenik Papi na Trsatu

Ispred ulaza u trsatsko Svetište Majke Božje postavljen je i 10. svibnja otkriven monumentalni spomenik pokojnom papi Ivanu Pavlu II., na mjestu na kojem je Sveti Otac prilikom svog posjeta Trsatu 2003. godine izašao iz "papamobila".

Skulpturu "Trsatski hodočasnik", visoku 2 metra i 45 centimetara, izradio je akademski kipar Mato Jurkić. Darovatelji spomenika su Vlada Republike Hrvatske, Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka i Hrvatska turistička zajednica.

Spomenik je na svečanom euharistijskom slavlju 10. svibnja blagoslovio kardinal Josip Bozanić. [g](#)

U rujnu svečano otvorenje Thalasso-wellness centra u sklopu opatijske Thalassoterapije. Medicinski wellness centar ponudit će jedinstven lječilišni program

Novouređeni prostori Doma zdravlja PGŽ-a

Nakon tri godine građevinskih radova, uređen je prostor Doma zdravlja PGŽ u Cambierijevoj ulici u Rijeci. Obnovljeno zdanje na tri etaže i s površinom blizu 750 četvornih metara, ima dvije ordinacije opće medicine, stomatološku, ginekološku i psihijatrijsku ordinaciju te prostorije za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju. Neke bi od

ordinacija s vremenom trebale prerasti u centre - za adolescentnu ginekologiju, za zaštitu mentalnog zdravlja djece, kao i za patronažu i otpuste iz bolnice. Za uređenje prostora Doma zdravlja u centru Rijeke Županija primorsko-goranska je izdvojila više od 2 milijuna kuna, a u njemu će se liječiti oko 13.000 osiguranika. [g](#)

razgovor: Zlatko Komadina, primorsko-goranski

Svi smo mi brdsko-p

Strojarski inženjer, točnije inženjer termoenergetike, 47-godišnji Zlatko Komadina novi je ali stari župan Primorsko-goranske županije. Nakon uvjerljive pobjede njegove koalicijske liste na lokalnim izborima u svibnju, Zlatko Komadina ulazi u petu godinu na čelu Županije, čime se ne može pohvaliti ni jedan njegov prethodnik.

Razgovaramo dan nakon koncerta grupe "Bijelo dugme" na maksimirskom stadionu, kamo je Komadina otišao na nagovor obitelji i prijatelja. Umoran i s podočnjacima, ipak kaže da nije požalio.

- Mi smo mnogi odrasli uz tu grupu, i sada mi zaista nije žao što sam išao na koncert. Dugo sam se opirao, dok su me žena i kći nagovarale. Sjajan je osjećaj ponovo čuti sve te pjesme, kao da slušate svoju mladost. Vratilo me to u doba odrastanja, adolescencije, prvih ljubavi. I kad vidim ekipu koja je bila na koncertu, vidim da smo i dalje mladi. Bilo je u nekim momentima i malo nostalgije.

* Plaši li vas ta nostalgija?

- Svako je vrijeme dobro za nešto. Mi koji se u svom životu nismo maknuli iz Rijeke, proživjeli smo dvije države, dva politička sustava i jedan rat. Jedino je pitanje da li smo s time bogatiji ili siromašniji. Vrijeme od devedesete naovamo proletjelo je vrlo brzo, bilo je puno dramatičnih događanja, kao neka sažeta

povijest. Ja mogu reći da sam se snašao u svemu tome, međutim mnogi se nisu snašli. Mnogi od onih koji su rođeni, školovali se i radili u socijalizmu, gdje su imali socijalnu sigurnost - školovanje, radno mjesto, stan - nisu mogli prebaciti svoj mentalni sklop na novo vrijeme, i vjerojatno će tek njihova djeca to moći. Naša djeca danas rastu u jednom drugom okruženju, znatno nesigurnijem i moralno nagriženijem.

Politički, kaže Komadina, ja bih osobno više volio da smo uspjeli urediti odnose u toj bivšoj zajednici država, i da smo se razišli kao ljudi, jer naravno da ta zajednica s narastajućim nacionalizmima nije bila održiva. U ekonomskoj kategoriji toga razlaza zaista nismo dobro prošli; agresija na našu zemlju uništila je čitav niz resursa, gospodarstvo se urušavalo zbog gubitka tržišta, a konačno, za vrijeme rata mi smo svi "stajali" u ekonomskom pogledu, a drugi su išli naprijed. Od zemlje koja je tada imala BDP bitno bliže Europi nego što ga ima danas i koja je bila razvijenija od cijelog ex-socijalističkog lagersa, došli smo u situaciju da su danas mnogi s istoka ispred nas.

I još nešto, netko se sjetio da u ratnim okolnostima treba provesti transformaciju vlasništva iz društvenog u privatno, po potpuno neprimjerenim modelima, tako

da smo dobili urušavanje i preostalog dijela gospodarstva i umjesto privatizacije dobili smo podržavanje velikog broja firmi. Zbog gospodarskog sloma i deficita platne bilance bili smo natjerani u stihijsku privatizaciju, odnosno prodaju resursa da bismo krpali dnevnu potrošnju. Došli smo u nezavidnu ekonomsku situaciju... Evo, krenuo sam od "Bijelog dugmeta", došao do ekonomskog sloma, ali sve je to vezano. Sve mi je to malo prolazilo kroz glavu na koncertu "Dugmeta".

Sindrom istog traktora

* Stolujete u gradu čije je gospodarstvo kroz to vrijeme doživjelo potpunu havariju...

- Rijeka je raspadom Jugoslavije doživjela slom zbog netržišnog gospodarstva i dogovorne ekonomije. Ovdje smo u Rijeci imali zastarjelu tehnologiju i proizvode koji se kvalitetom nisu mogli nositi na svjetskom tržištu. Kad smo otvorili ekonomiju prema zapadu a izgubili dio istoka, jednostavno smo morali doživjeti slom. Mi smo možda radili sjajne traktore, ali ne možete uvijek isti traktor raditi 40 godina. Naša strojogradnja nije se tržno razvijala, menadžmenti tih tvrtki bili su oslonjeni na socijalističku privredu. Posljednji izdanak te strojogradnje je brodogradnja; mi znamo napraviti kvalitetne brodove, ali tehnološki ne baš najnaprednije. ▶

ranski župan

Zahvaljujući “brdskom zakonu” koji u potpunosti ostavlja porezni prihod nerazvijenoj općini ili gradu, u našoj se županiji u protekle četiri godine dogodio čitav niz projekata koji su ranije bili nemogući

olaninsko područje

Građani znali za koga glasuju

* Na posljednjim lokalnim izborima SDP-ova koalicija osam stranaka osvojila je više od 48 posto glasova, odnosno 22 mandata u Županijskoj skupštini. Jeste li očekivali tako uvjerljivu pobjedu?

- Znali smo opredjeljenje biračkog tijela dijelom i po starim rezultatima, a dijelom istraživanjem javnog mnijenja. Projicirali smo svakog našeg koalicijskog partnera i nas same koliko smo uopće “teški” u biračkom tijelu. Znajući za loš izborni zakon, i da bismo izbjegli ovo što se s političkom trgovinom po Hrvatskoj događa, mi smo ciljali da stvorimo koaliciju koja može dobiti prvi krug. Išli smo na personalizaciju izbora, jasno pokazujući građanima za koga glasuju. Možda smo mogli i s koalicijom pet stranaka osvojiti isto toliko glasova, međutim, nismo odbili nikoga tko je htio pristupiti koaliciji lijevog centra. Slab odaziv birača tumačim dvojako: s jedne strane, to je negativna refleksija ljudi na državnu politiku i političare, a drugo, percepcija da se malo toga može odlučiti na lokalnoj razini. Naravno, tu su i lokalni mediji koji su svojim komentarima stvorili sliku pobjednika prije izbora. Netko je mogao pomisliti da njegov glas ništa ne znači i zato je ostao kod kuće.

razgovor: *Zlatko Komadina*

Na Kantridi živim cijeli život pa je logičan moj izbor da se slikam, ako već moram, u lučici na Kantridi - Zlatko Komadina

Sada smo se pak vratili na surovi kapitalizam; prolazimo prvobitnu akumulaciju kapitala koju su drugi prošli krajem 19. stoljeća. Ovdje u Rijeci vjerojatno više nikad neće biti teških prljavih industrija. Prostore tih industrija moramo iskoristiti i prebaciti u njih druge sadržaje, od sajmovaja do muzeja, stvoriti od Rijeke grad znanosti i kulture. Treba ustrajati na turizmu i ekologiji, jer je naša županija u komparativno velikoj prednosti pred ostalima.

Jačati ovlasti samouprave

* Nakon izbora nastavljate obnašati funkciju župana, ali i predsjednika Hrvatske zajednice županija. Kako biste pozicionirali Primorsko-goransku županiju u odnosu na ostale?

- Mislim da smo u vrhu hrvatskih županija u smislu rada uprave i raznih projekata i programa koji se događaju unutar županije, ili onoga dijela posla koji nam je zakonom dan (školstvo, zdravstvo, pomorsko dobro, prostorno planiranje). Znam da često služimo kao primjer drugim županijama. Ali opet, kad gledamo brojeve, mjesto naše županije je ne baš slavno, kao i svih županija u Hrvatskoj. Mi smo najslabija karika u samoupravnom dijelu unutar sustava Republike Hrvatske, koji je visokocentralizirani sustav. Državni budžet raste i ovlasti ministarstava rastu a mi kao samouprava stojimo na mjestu.

Kad sam došao za župana 2001. županijski proračun je bio 90 milijuna kuna, a sada je porastao tri puta. To mi ulijeva optimizam, jer se pokazuje da

gospodarstvo raste i da je veći obuhvat zahvata tog poreznog novca, te da je moguća preraspodjela državnog novca.

* Koliki se postotak javnog novca vraća županiji, odnosno lokalnim samoupravama?

- Odnos je 1:9. Čak devedeset posto toga novca koristi centralna državna vlast kroz razne institucije, a deset posto otpada na sve gradove, općine i županije, uključivo i grad Zagreb, koji dobiva 40 posto samoupravnog novca. Prije dvije godine bio je odnos 1:6, znači šest kuna državi a jedna kuna za lokalnu samoupravu, međutim, u međuvremenu je opet došlo do jačanja države u smislu povećanja njezinog fiskalnog dijela kolača a naš se nije mijenjao.

Razvijene samouprave Europe dobivaju čak četvrtinu javnog novca, a tri četvrtine se vrti kroz centralnu vlast. I gledajte, ne možete upravljati razvojem svoga kraja bez da imate ovlasti i sredstva. Mi smo uspjeli nametnuti u vlastitoj stranci, u SDP-u iz kojeg ja dolazim i kojemu sam potpredsjednik, temu o razvoju regionalne samouprave. Postavili smo platformu, kada budemo u situaciji, za izmjenu zakona prema europskim pravilima za jačanje fiskalnih i izvornih ovlasti samouprave. Kritična masa prema ovoj problematici i raspoloženje za promjenu rastu u cijeloj Hrvatskoj.

Nepravilna dioba poreza

Danas imate tri vrste zajedničkih poreza; PDV, porez na dohodak i porez na dobit, nastavlja Komadina. Od posljednja dva država ustupa mali dio županijama i

Kad sam došao za župana 2001. županijski proračun je bio 90 milijuna kuna, a sada je porastao tri puta. To mi ulijeva optimizam, jer se pokazuje da gospodarstvo raste i da ima sredstava za preraspodjelu državnog proračuna

gradovima. Po nama je porez na dohodak logičan porez samouprave i u stopostotnom dijelu se mora vraćati kao izvorni prihod samouprave, jer je to porez iz plaća, dakle onih ljudi koji rade na tom području.

I porez na dobit je nepravičan, jer se dijeli prema sjedištu firme između države i grada, odnosno općine. Zagreb zato alimentira milijardu kuna svoga budžeta samo na ime sjedišta firmi, INE, JANAFa itd. a pogoni su ovdje kod nas. Iz tog poreza bi se trebali financirati regionalni fondovi, a županije i općine tako bi mogle upravljati infrastrukturnim i kapitalnim projektima. Sadašnja je situacija takva da Zagreb ima budžet od 5,6 milijardi, a sve županije u Hrvatskoj imaju 2,5 milijardi.

Zagreb ima BDP deset puta veći od najslabije razvijene županije. To isto govori o metropolizaciji Hrvatske, o koncentraciji svega i svačega u Zagrebu. Po meni bi ministarstva i sjedišta jakih tvrtki trebala biti dislocirana po Hrvatskoj, u Rijeci, Splitu i Osijeku. Samim time imate i drukčiju kadrovsku priču.

*Primjer spuštanja fiskalnih ovlasti države na nižu razinu je primjena Zakona o brdsko-planinskom području koji je pomogao "brdskim" lokalnim samoupravama.

- Da. Izborili smo da se uvede "brdski zakon" koji u potpunosti ostavlja porezni prihod nerazvijenoj općini ili gradu, kao i Zakon o otocima, koji je uveo pravo da kada se financiraju kapitalni projekti onda se država odriče svog dijela poreznog novca. Tako da se u našoj županiji u protekle četiri godine dogodio čitav niz projekata koji su ranije

Imidž magazin

* Zašto je pokrenut županijski magazin i što od njega očekujete?

- Tri su razloga pokretanja magazina "Zelena i plavo". Prvi je taj da postoji mnogo informacija za koje smatramo da ih naši građani trebaju znati, jasno ako to žele. Drugo, valjalo bi županiju, naš kraj i njegove mogućnosti bolje upoznati i kod ljudi potaći zainteresiranost za odlučivanje o razvoju i sudbini svoga kraja. A onda je tu i stvar imidža; županija poput naše mora imati nešto s čime se može predstaviti ne samo prema svojim građanima nego i prema van. Očekujem čitljiv magazin koji može komunicirati s čitateljima.

bili nemogući, gdje smo mi s tim povećanim novcem počeli graditi škole zajedno s gradovima i općinama. Grade se vodovodi, sređuju se zone gospodarenja otpadom, naši Gorani su sredili svoje raspale domove kulture i pretvorili ih u primjerena mjesta. Na takav način se projekti mogu događati i efekt se odmah vidi. Doslovce smo počeli kapitalno ulagati i graditi; prije se Županija nije bavila građenjem a sada je to normalna situacija.

Naš prijedlog Zakona je da to ne bude specifikum brdsko-planinskog područja nego da takav prihod ima svaka općina, grad i županija. Svi smo mi brdsko-planinsko područje. Došli smo do točke gdje bez radikalnih zakonskih promjena jednostavno ne ide, a recept je jednostavan: tražimo ovlasti i sredstva.

Upoznaj vlastitu županiju

* Kako povezujete sve niti u Županiji? Ovo je veliko područje, s 35 općina i gradova, s nekoliko klimatskih zona... Koliko ste godišnje na putu?

- Vjerojatno polovicu godine provedem na putu, po

županiji, Zagrebu i u inozemstvu, s time da u Zagreb idem uglavnom zbog raznih ministarstava i papirologije. Da, naša županija je golema i ne možete je proći u jednom danu, od Čabra do Raba, ili od Vrbovskog do Mošćeničke Drage. Pola površine naše županije zauzima more kao izvanredan resurs i ja uvijek govorim da smo mi najljepša i najbolja županija za ugodan život. Posebni smo u prirodnim ljepotama: imamo planinsko područje, jezera, rijeke, priobalje, otočni arhipelag... Gledajući u zemljopisnom smislu, imamo najšarolikiju županiju. Gledano po razvijenosti, dijelimo s Istarskom županijom drugo i treće mjesto među hrvatskim županijama.

* Kad biste u toj prekrasnoj županiji birali mjesto za odmor, što biste odabrali?

- Osobno, ne volim gužvu. Znači, ne bih izabrao Krk ili Malinsku, nego bih izabrao mirnu uvalu, jer volim ribolov i kampiranje. Ima toga na svim našim Kvarnerskim otocima, a posebice na Lošinju i Cresu. Ili bih odmor potražio u

Gorskom kotaru. Čabarski kraj je prekrasan, oko Vrbovskog ima divnih predjela... Ja sam porijeklom iz Vinodola pa je prirodno da volim i taj kraj. Medveju i Mošćeničku Dragu volim prije i poslije sezone. Teško se sve može i nabrojiti koliko ima krasnih predjela u našoj županiji, pitomih i ne previše urbaniziranih. Nismo ni svjesni kakvim smo ljepotama okruženi. Uvijek težimo ići negdje dalje, na odmor u Dalmaciju ili izlet u Veneciju i Firencu. Ja sam uvjeren da velik broj naših građana ne poznaje vlastitu županiju. S općinskim načelnicima i gradonačelnicima uveli smo praksu da se dvaput godišnje nalazimo i uvijek nastojimo mijenjati lokaciju. I znate što se događa? Shvatimo da je uvijek više od pedeset posto načelnika prvi put posjetilo to neko novo mjesto našeg sastanka.

* Upoznaj svoju županiju da bi je više volio?

- Otrpilike tako. Ovaj kraj je kolijevka hrvatske pismenosti, hrvatskog zakonodavstva, pa i lokalne samouprave ako hoćete. [g](#)

pgžstatistika

22 %

noćenja ostvaruju Nijemci

Najviše noćenja u turističkim objektima u PGŽ-u uvjerljivo ostvaruju Nijemci (2,5 milijuna), a iza njih su redom Slovenci, Talijani, Austrijanci i Česi. Od izvanoeuropskih zemalja listu predvode američki državljani. Najveći indeks povećanja turističkih posjeta (i noćenja) zabilježen je kod Šveđana, Švicaraca, Norvežana, Španjolaca i Britanaca. [g](#)

1.060 m

nad morem

Naselje na najvećoj nadmorskoj visini u Primorsko-goranskoj županiji je Begovo Razdolje u općini Mrkopalj (48 stalnih stanovnika). Ono drži uvjerljivo prvo mjesto na čak 1.060 metara iznad mora.

Potom slijede četiri naselja u općini Čabar: Bazli, Vrhovci, Kraljev Vrh i Kozji Vrh, koja se nalaze na visinama od 943 do 913 metara. Od većih naselja (preko 1000 stanovnika) najviše je općinsko središte Ravna Gora, na 874 metra nadmorske visine. [g](#)

84,59 % Hrvata

Prema posljednjem popisu stanovništva Hrvati čine 84,59 posto od ukupne populacije Županije. Najbrojnija nacionalna manjina su Srbi (4,91 %), a slijede Talijani (1,16 %), Bošnjaci (0,99 %), Slovenci (0,94 %) i Albanci (0,68 %). Među 22 nacionalne manjine popis stanovništva u Županiji je zabilježio 87 Ukrajinaca, 68 Poljaka, 67 Turaka, 61 Rusina, 36 Austrijanaca, 33 Bugara, 27 Rumunja i 27 Židova. [g](#)

25 %

neuspješnih brakova

U Primorsko-goranskoj županiji najviše brakova sklapaju muškarci i žene u dobi od 25 do 29 godina. Muškarci rado stupaju u brak i kasnije, s 30 - 34 godine, dok žene to čine i znatno ranije, s 20 - 24 godine. U 2003. godini 65 je djevojaka stupilo u brak u dobi od 15 do 19 godina, i samo 6 mladića. Iznad 60. u brak stupa tri puta više muškaraca nego žena. Istovremeno, najkritičnije godine za razvod kod muškaraca su između 40. i 44., a žene u PGŽ-u najčešće se razvode u dobi od 30 do 34 i 40 do 44 godine života. Svaki četvrti brak u Županiji završava razvodom. [g](#)

4 ha trgovačkog centra

Najveći trgovački centar u Hrvatskoj gradi se u industrijskoj zoni Kukuljanovo kraj Rijeke, na 4 hektara otvorenog i zatvorenog prostora, a investitor je domaći trgovački lanac Pevec. Osim Peveca, na području zone sagradit će se veliki trgovački centri Merkur, IVAD i Lesnina, a sve će ove investicije otvoriti do 800 radnih mjesta za stanovnike Primorsko-goranske županije. [g](#)

63,7 % nezaposlenih žene

U Primorsko-goranskoj županiji je u travnju 2005. bilo 19.516 nezaposlenih osoba. Broj nezaposlenih smanjivao se u razdoblju 2000. - 2003. (s 24.483 na 18.440), a sada je opet u porastu. Prema spolu, 12.433 je nezaposlenih žena (63,7 posto). Najviše je nezaposlenih (24,6 %) iznad 50 godina. Prema obrazovnoj strukturi, 38,4 posto nezaposlenih imaju KV i VKV kvalifikaciju, slijede SSS i gimnazijalci. Bez posla je samo 6 posto onih s akademskom i fakultetskom naobrazbom. [g](#)

Za 0,5 km² veći Cres od Krka

Hrvatska ima točno 1.246 površina okruženih morem, od kojih je 79 otoka, 525 otočića te 642 hridi i grebena, a među njima je najveći otok Cres s površinom od 405,7 četvornih kilometara. Drugi je otok Krk s površinom od 405,2 četvorna kilometra, potvrdilo je istraživanje Hrvatskoga geografskog društva, objavljeno ove godine u časopisu Geoadria u Zadru. [g](#)

1500 eura m² novog stana

Iz godine u godinu u PGŽ-u raste broj novoizgrađenih stanova, pa tako i njihova prodaja. Najčešće se grade dvosobni i jednosobni stanovi te garsonijere. Prosječna cijena kvadrata novoizgrađenog stana u gradu Rijeci trenutačno se kreće oko 1.500 eura. U istome gradu prosječna cijena nekretnina u posljednjih nekoliko godina raste po godišnjoj stopi od 10 posto. [g](#)

odčabradoilovika

Krk: Najmodernija škola na otocima

Grad Krk i Županija zajedničkim su sredstvima dovršili suvremenu osnovnu školu, smještenu unutar gradskih bedema na površini od 2.800 četvornih metara. U modernoj zgradi bez stubišta, koju je projektirao riječki arhitektonski biro Randić & Turato, smješteno je 18 razreda. Učenici nižih razreda ispred učionica

imaju dvorište koje mogu koristiti kao igralište ili za nastavu na otvorenom, dok se za više razrede nastava održava u 10 specijaliziranih učionica s pripadajućim kabinetima. Ovo je zasigurno najmodernija školska zgrada na otocima i prvi objekt toga tipa u čijoj izgradnji država nije financijski sudjelovala. [g](#)

Delnice: Obnovljeni bazen i školska dvorana

Petnaest godina čekale su Delnice na obnovu 25-metarskog bazena i polivalentne sportske dvorane u okviru svoje osnovne škole. Time je ove zime zaživjela ideja o izgradnji Goranskog sportskog centra, jer će osim školaraca ove objekte koristiti i ostali mještani Delnica, Gorskog kotara i drugi posjetitelji. Na svečanom otvorenju ovih objekata najavljena je izgradnja polivalentne dvorane s klizalištem te daljnje uređenje zatvorenih i otvorenih objekata ovoga

sportskog kompleksa. S novim plivalištem koje su "u promet pustili" vrhunski plivači "Primorja Erste banke", delnička osnovna škola postaje jedna od rijetkih u Hrvatskoj s vlastitim bazenom, a otvara se i mogućnost da svi goranski osnovci po završetku školovanja znaju plivati.

Troškove rekonstrukcije, sanacije i opremanja dvorane i bazena samostalno je financirala Županija sa 4,5 milijuna kuna. [g](#)

Osnovna škola u Krku zasigurno je najmodernija školska zgrada na otocima i prvi objekt toga tipa financiran bez državnog financijskog učešća

Rab: Prva sportska dvorana na otoku

Iako je riječ o školskoj sportskoj dvorani, zdanje koje niče u gradu Rabu služiti će svim građanima, sportskim klubovima i udrugama. Osim velike dvorane s 500 sjedećih mjesta za gledatelje, prema projektu bit će tu i jedna manja dvorana za borilačke sportove i sve prateće prostorije. Vrijednost investicije je 16,5 milijuna kuna, a u financiranju gradnje sudjeluju država s osiguranim proračunskim sredstvima, Grad Rab i Primorsko-goranska županija. Otvorenje dvorane očekuje se početkom 2006. godine. [g](#)

Kostrena: Dvorana za 21. stoljeće

Nakon dvije i pol godine završeni su radovi na reprezentativnom sportskom objektu u Kostreni, školskoj sportskoj dvorani koja izgleda kao svemirski brod. Funkcionalan i moderan objekt projektirao je riječki arhitektonski biro "Adria projekt". Kapacitet gledališta je 1260 sjedećih mjesta, a dvorana se, prema potrebi, može podijeliti na nekoliko

prostora odijeljenih zastorom. S novom sportskom dvoranom zaokružena je vizura ovog dijela Kostrene (Barunovo) u kojem sada dominiraju vrtić, škola i dvorana. Valja još jedino riješiti birokratsku zavrslamu oko OŠ Kostrena koja, premda ima velik broj učenika, modernu školu i "svemirsku" dvoranu, još uvijek ima status područne škole OŠ Pećine iz Rijeke. [g](#)

Omišalj: Rekordna godina krčkog aerodroma

Mario Paščenko

Nakon 35 godina postojanja Zračna luka Rijeka je ove godine uspostavila prvu međunarodnu cjelogodišnju liniju preko "low cost" njemačke kompanije Hapag-Lloyd Express. Ta kompanija tri puta tjedno povezuje Omišalj s Kolnom i Bonnom te dva puta s Hannoverom, po cijenama već od 20 eura u jednom smjeru.

Od 18. travnja voze charter letovi koji povezuju Rijeku s Izraelom, i ta se veza održava tri puta tjedno. S početkom glavne turističke sezone Rijeka će biti povezana sa Švedskom, Norveškom, Litvom i Estonijom.

Ljudi ovoga kraja napokon dobivaju mogućnost putovati u cijeli svijet. U želji da pomogne krčkom aerodromu, koji u budućnosti vidi kao regionalni, Županija sufinancira transfer putnika od Krka do Rijeke, čime pridonosi konkurentnosti linija.

Izraelski putnici čekaju na ukrcaj

Direktor Zračne luke Mario Paščenko najavljuje rekordnu poslijeratnu godinu u tranzitu putnika. Za razliku od prošlogodišnjih 57 tisuća, ova godina mogla bi se okončati s 94 tisuće putnika.

g

Rab: Lopar postaje važno pristanište

Trajektna luka Valbiska na otoku Krku postaje glavno trajektno pristanište i poveznica četiriju kvarnerskih otoka: Krka, Cresa, Lošinj i Raba. Na ovom posljednjem, Rabu, punim tempom radi se novo trajektno pristanište u Loparu koje će moći primiti veće trajekte, do 80 metara dužine. Još će ove godine Krk biti povezan s Rabom iz neadekvatnog pristaništa u Baški, no već sljedeće godine ova će linija u povijest. Ideja o preseljenju trajektno linije Lopar - Baška na relaciju Lopar - Valbiska postoji više godina. Novom linijom skraćuje se put od Rijeke do Raba, a u planu je da ova linija vozi cijele godine, što je iznimno značajno za Rabljane koji putuju u centar županije, jer je magistrala zimi zbog bure zatvorena 40-60 dana. Kad tome dodamo i novi brzi katamaran "Novalja" kapaciteta 326 putnika koji povezuje Rijeku i Rab, dojam je da je Rab sada puno bliži kopnu i obrnuto. g

Radovi na
pristaništu u
Loparu

Dionica od Rijeke do Rupe savladava se za 15 minuta. Moderna prometnica sjajna je hrvatska dobrodošlica stranim turistima. Svi su pogledi sada uprti prema Sv. Kuzmu, Križišću, i dalje, prema Žutoj Lokvi

Rijeka - Rupa:

Autocesta šest mjeseci prije roka

Velik dan za Županiju primorsko-goransku i dobar broj njenih žitelja bio je 30. lipnja, kada je kod naplatnih kućica nedaleko Rupe prigodnom svečanošću puštena u promet autocesta od Rijeke do Rupe u dužini od 16,5 kilometara. Nakon što je prošle godine za promet otvorena prva dionica od Jušića do Jurdana dužine 5 kilometara, s preostalih 11,5 km od Jurdana do Rupe kompletirana je moderna dionica autoceste A7 kao dio jadransko-jonskog prometnog pravca koji će jednoga dana spajati sedam zemalja na obalama Jadranskog i Jonskog mora.

Svečanosti u Rupi nazočio je i predsjednik Vlade RH Ivo Sanader, u pratnji čak četiriju svojih ministara. Njega su, naravno, dočekali s pitanjem kada će se početi graditi dionica Rijeka - Žuta Lokva dužine 80 km, na što je premijer Sanader odgovorio da ne možemo graditi sve odjednom. Ministar prometa Božidar Kalmeta bio je konkretniji, najavivši završetak dionice od Orehovice do Sv.

Kuzma tijekom ljeta 2006., a dionice od Sv. Kuzma do Križišća do 2009. godine. Domaćin, župan Zlatko Komadina podsjetio je da preko graničnih prijelaza Rupa i Pasjak ulazi više od 50 posto turističkog prometa u Hrvatsku, pa je autocesta svojevrsno ogledalo Hrvatske. Svi su se govornici dotakli Slovenije i njene nevoljkosti da nastavi graditi jadransko-jonsku autocestu. Dok Slovenija "ima druge prioritete" i ne može riješiti niti neke započete prometne pravce, cestogradnja u Hrvatskoj napreduje koracima od sedam milja - dionica autoceste Rupa - Rijeka izgrađena je čak 6 mjeseci prije roka!

Na novoizgrađenom čvoru Rupa postavljeno je ukupno 11 naplatnih kućica, a cestarina iznosi 5 kuna za osobne automobile. Otvoreno je 50 novih radnih mjesta. Ukupno je u projekt autoceste Rupa - Rijeka investirano oko 670 milijuna kuna.

Da nije bilo ratnih razaranja, već bismo se vozili autocestom do Žute Lokve - premijer Ivo Sanader

Umjesto planiranih 880 milijuna kuna, u izgradnju autoceste utrošeno je 670 milijuna. Velika ušteda ostvarena je kroz niže cijene na javnim natječajima

kartulina *Fužine*

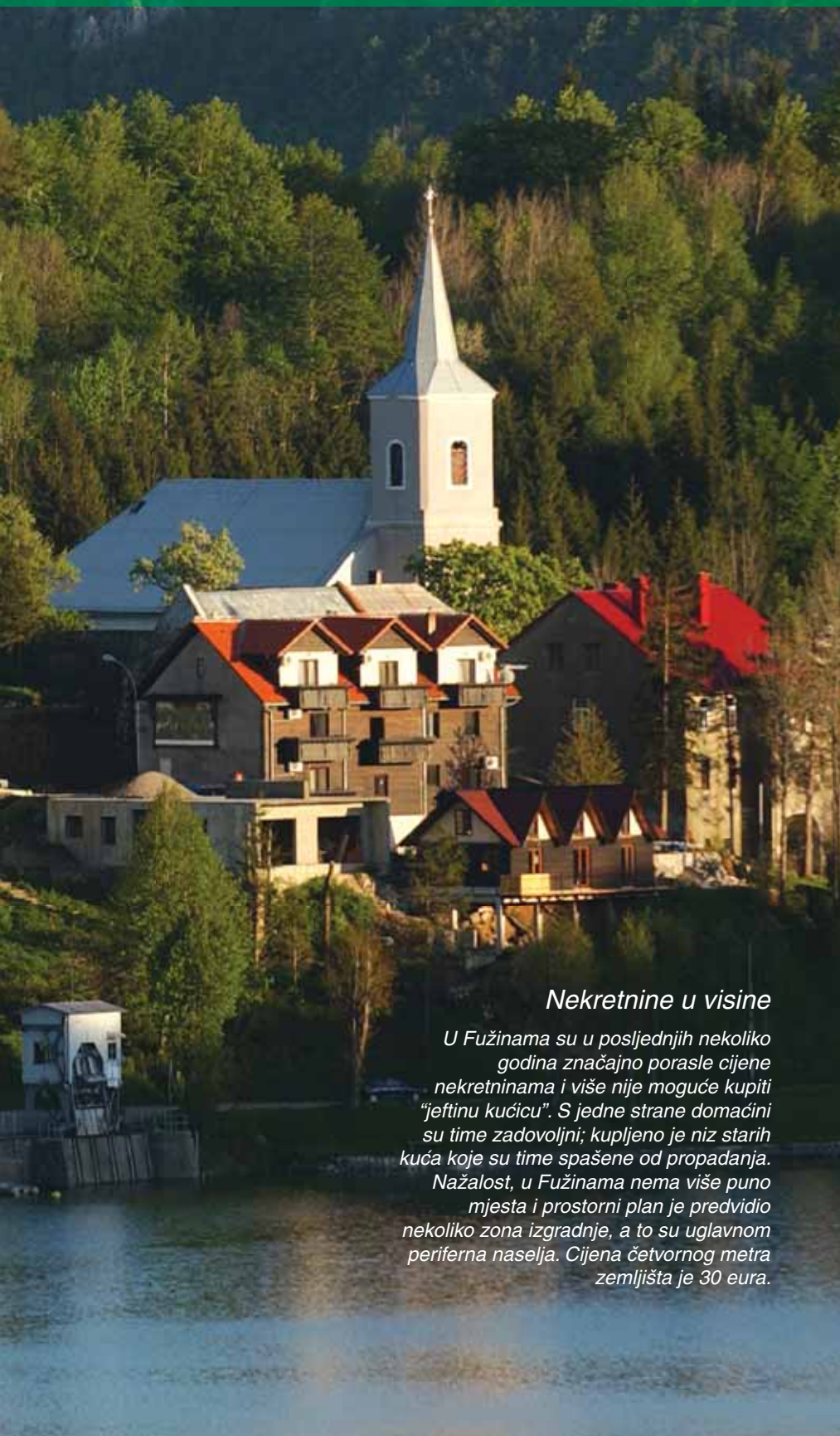

San o hotelu

Fužine su turistički “povukle” cijeli Gorski kotar, ali samokritički kažu, u zadnjih nekoliko godina nikako da se napravi i korak dalje. Fužinama treba hotel, jer bez hotelske industrije nema ni turizma

Nekretnine u visine

U Fužinama su u posljednjih nekoliko godina značajno porasle cijene nekretninama i više nije moguće kupiti “jeftinu kućicu”. S jedne strane domaćini su time zadovoljni; kupljeno je niz starih kuća koje su time spašene od propadanja. Nažalost, u Fužinama nema više puno mjesta i prostorni plan je predvidio nekoliko zona izgradnje, a to su uglavnom periferna naselja. Cijena četvornog metra zemljišta je 30 eura.

Najstarije kontinentalno turističko mjesto Fužine proslavilo je lani 130 godina organiziranog bavljenja turizmom. Toliko je naime godina prošlo od davne 1874. i prvih organiziranih posjeta gostiju koji su vlakom iz Rijeke i Primorja dolazili u Fužine.

Za Fužine su u proteklom stoljeću turistički bile najuspješnije sedamdesete, preciznije 1977. godina, kada su zabilježile čak 55.000 noćenja i ostvarivale 50 posto noćenja u odnosu na cijeli Gorski kotar.

Stagnacija međutim traje još od osamdesetih. Turizam je bio vezan uz radnička odmarališta, ugostiteljska ponuda loša, standard nizak, a još je k tome došao i rat. No, već negdje u ratno vrijeme počinje veliki come-back Fužina. Tome je pogodovalo osnivanje općine 1993. godine i povratak dijela novca lokalnoj samoupravi, a zatim i privatizacija pojedinih odmarališta. Najprije je privatizirano bivše odmaralište Vulkana, danas pansion Arnika, zatim pansion Ela, a ugostitelji su krenuli s pizzerijom Landravec, zatim buffetima Tren i Vrelo, pa je otvoren i restoran Bitoraj koji je svojom autohtonom ponudom jela privukao mnogo izletnika u Fužine. Gradila se i autocesta, a veliku ulogu su imali oni obrazovani pojedinci koji su potaknuli promjene na uređenju mjesta, jezera i špilje Vrelo.

Vikendom se traži mjesto više

Kako je rat završio, Fužine su iz godine u godinu turistički rasle. Najznačajniji događaji u turizmu zbivaju se od 1998. godine, kad je profesionalizirana Turistička zajednica. Od tada se krenulo s turističkim manifestacijama, izdavanjem promidžbenih materijala, uređenjem špilje Vrelo kroz koju godišnje prođe do šest tisuća izletnika. Većina je bivših odmarališta privatizirana i sada služe svrsi bolje smještajne ponude u Fužinama.

Rastao je i općinski proračun - danas on iznosi 10 milijuna kuna, što je za jednu malu općinu s manje od dvije tisuće stanovnika respektabilan novac s kojim se može nešto učiniti.

U Turističkoj zajednici ističu da su veliku i konkretnu podršku u promociji Fužina ▶

Novo hotelsko-turističko naselje bit će izgrađeno na atraktivnoj lokaciji iznad jezera Bajer, površine 13.000 četvornih metara - na slici lijevo

Plinovod kroz Risnjak?

- U skoroj budućnosti Fužine i cijeli Gorski kotar treba ekološki očuvati barem na trenutnoj razini. Gorani ne bi trebali dozvoliti da se bilo što od državne infrastrukture gradi izvan postojećih koridora naftovoda, dalekovoda i ceste. Netko je pametan u prvoj varijanti nacrtao plinovod kroz Nacionalni park Risnjak. Sada je to ispravljeno - objašnjava Jakovljević.

i cijeloga Gorskog kotara imali od TZ Primorsko-goranske županije.

- Fužine su zaista, od tužnog mjesta prije deset-petnaest godina, kada ovdje niste ni sendvič mogli pojesti, uvelike promijenile svoju sliku - kaže direktor Turističke zajednice Fužina Marinko Jakovljević.

- Vratile su svoj imidž turističkog mjesta gdje se sada rado dolazi. Fužine su postale omiljena izletnička destinacija s prepoznatljivom ugostiteljskom ponudom. Tu su četiri stalno aktivna restorana i još nekoliko sezonskih. Smještajni kapaciteti su obnovljeni i trenutno ima oko 300 kreveta. Fužine jedine u Gorskom kotaru imaju dva apartmana s 4 zvjezdice, a većina ostalih je s 3 zvjezdice.

Fužine su za sada puno jača izletnička nego stacionarna destinacija, a godišnje ih posjeti oko 25.000 izletnika. U Fužinama se vikendom teško može naći slobodno

mjesto u ugostiteljskim objektima, dok u sezoni postaju čak i pretijesne za toliki broj izletnika. Tome je pogodovalo i prometno otvaranje, izgradnja autoceste 1995. godine, jer su Fužine postale praktički predgrađe Rijeke, a sada su vrlo dostupne Zagrebu i Istri. Najčešći jednodnevni izletnici su stoga Primorci i Riječani, vikend gosti su najčešće Zagrepčani i Istrani, a oni koji koriste sedmodnevne i petnaestodnevne aranžmane su ljudi s kontinenta, iz Dalmacije ili pak Istrani. Od stranih turista bilježi se velik povratak nizozemskih gostiju.

Hotel do 100 kreveta

Fužine su turistički "povukle" cijeli Gorski kotar, ali samokritički kažu, u zadnjih nekoliko godina nikako da se napravi i korak dalje. Što bi to značilo? Iskorišteni su postojeći kapaciteti, poboljšana je

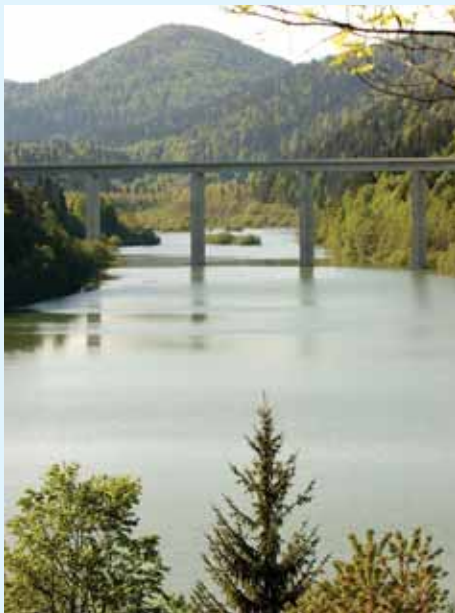
infrastruktura (u završetku je glavni kanalizacijski kolektor), donesen je prostorni plan uređenja naselja i time su stvoreni preduvjeti za veće zahvate u prostoru i nova turistička ulaganja.

Lani su Fužine ostvarile 14,5 tisuća noćenja (što je četvrtina od ukupnog broja noćenja zabilježenih u Gorskom kotaru), a od toga 40 posto čine inozemni gosti. Da bi tu brojku udvostručili, Fužine moraju imati novi smještajni kapacitet oko kojega bi se zavrtila cjelokupna turistička priča. Bez hotelske industrije nema ni turizma.

Novo hotelsko-turističko naselje bit će izgrađeno na atraktivnoj lokaciji iznad jezera Bajer, površine 13.000 četvornih metara. Razmišlja se o hotelu sa 60 do 100 kreveta i još nekoliko luksuznih bungalova. Traži se investitor koji će poslušati želje lokalne samouprave te podići vodeni centar, hotel za aktivni i

Marinko
Jakovljević:
Fužine
su vratile
svoj imidž
turističkog
mjesta

rekreacijski odmor, s pratećim sportskim objektima i višenamjenskim dvoranama za kongresni turizam.

Aktualna je i obnova kampa u Fužinama, jer u Gorskom kotaru trenutačno nema niži jednoga kampa. Dodatno će se urediti šetnice oko jezera, a u planu je otvoriti za obilazak obale jezera Lepenica. Ovo atraktivno jezero, dvostruko veće od jezera Bajer, dostupno je sada do određene granice. Već uskoro bit će to novo prekrasno šetaliste s urednim biciklističkim stazama.

U budućnosti se želi urediti i centar Fužina. Glavni trg je trenutačno i glavno prometno čvorište, kojim svakoga dana prolaze teški kamioni iz industrijskog dijela Fužina, pa je u planu izgradnja zaobilaznice, kojom će se promet teških tereta odmaknuti od središta mjesta.

Dnevni migranti

U iseljavanju stanovništva Fužine dijele sudbinu ostalih naselja Gorskog kotara. Samo tijekom zadnjih deset godina općina Fužine je s 2.050 došla na 1.850 stanovnika. Međutim, samo naselje Fužine u tih deset godina bilježi rast od 150 stanovnika (sa 700 na 850). Taj rast je rezultat "tehničkog" priljeva stanovnika, odnosno doseljavanja. Novi stanovnici Fužina, naročito Riječani, dnevno migriraju na posao, a neki su u Fužinama otvorili svoje urede i kancelarije. Zapadni trend života izvan grada i dnevnih migracija na posao zahvatio je i Gorski kotar, čemu pogoduje brza prometnica.

nakafe

Sonja Brozović-Cuculić

Kad se vratila u Kastav 1976. godine zatekla je, kaže, jedan jako devastirani gradić. Posebno je to bilo izraženo u staroj jezgri, unutar zidina, gdje je s obitelji "prišla va kuću od nonota i nonice". Uz zapuštene zgrade i ulice, nije u Kastvu bilo živosti, ni događanja.

Stanje se poboljšalo osamdesetih godina kada je bolje funkcionirala Mjesna zajednica Kastav, tada u sastavu bivše općine Rijeka, gdje su imali 2 predstavnika (od 150 delegata). Dvije ruke Kastavaca u velikoj skupštini nisu ništa značile, sjeća se Sonja Brozović-Cuculić, koja je osamdesetih bila tajnica Mjesne zajednice. Tvrdi da se sve promijenilo 16. travnja 1993. godine osnivanjem Općine Kastav, na čijem je ona čelu od početka do danas, kada odlazi u zasluženu mirovinu.

- Sada, s protokom 12 godina, mogu reći da je maestralno bilo donošenje toga Zakona o lokalnoj

samoupravi, jer su tada i manja središta dobila šansu da imaju svoje novce. Dobili smo, kao svi općine i gradovi, dio poreznoga kolača. U 1993., '94. ili '95. je taj dio kolača bio dostatan, jer smo tada ulagali u planske dokumente, ali moram reći da je to sada, kada imamo programe, apsolutno nedovoljno. Nedovoljno jer od zajedničkih ubranih poreza s područja grada Kastva 11 kuna se vraća Kastvu a ostalih 89 ostaje u centru, u državi, zapravo u Zagrebu, za podmirenje funkcioniranja države. Sve općine imaju tu situaciju, možda su u malo povoljnijem položaju općine koje su 2001. godine potpale pod brdsko-planinsko područje.

Država premalo daje lokalnoj samoupravi

* Koliki je bio proračun grada Kastva u početku a koliki je danas?

- Prvi samostalni proračun 1994. godine iznosio je 3 milijuna kuna. Danas, 2005. godine se taj

naš proračun povećao na 30 milijuna kuna. Što je utjecalo da se proračun povećao 10 puta? Naime, povećalo se zapošljavanje i to nakon propasti velikih firmi u Rijeci i Opatiji gdje su Kastavci uglavnom radili - Brodogradilište 3. maj, Hartera, Torpedo - i tada su se ljudi odlučili sami otvarati svoje obrte, uz poticaj Općine i Županije. Danas ih imamo, što obrta što firmi, više od pet stotina! Uz Viškovo, jedna smo od najpropulzivnijih općina u Županiji. Dakle, presudno za napredak Kastva kao općine i silno povećanje proračuna je bilo otvaranje novih firmi i obrta, ali i izgradnja poslovne radne zone u Žegotima gdje samo na tom području imamo zaposlenih 350 radnika.

Općina sada ima 9.200 stanovnika, a 1993. imala je 5.500. Veliki porast stanovništva možemo zahvaliti tome da je naše područje prema Prostornom planu bivše općine Rijeka bilo namijenjeno

za stambenu izgradnju. Kasnijim smo samostalnim prostornim planom još digli standarde stanovanja - podigli smo parcelu s 350 na 800 kvadrata, i limitirali visinu objekata sa 16 na 9 metara.

* Ali, kažete da tih 30 milijuna kuna za jedan grad kakav je Kastav nije dovoljno?

- Naravno da nije dovoljno, već iz činjenice da se lokalnoj zajednici vraća samo 11 posto sredstava kroz proračun, a ostalo ostaje državi. Razvijene zemlje Europe lokalnim zajednicama vraćaju gotovo polovinu tih ubranih sredstava, znači 50 posto. Pa sada pogledajte kolika je to razlika i koliko zapravo sredstava potencijalno općine i gradovi mogu dobiti za ulaganje u vlastiti razvoj. To isto vrijedi i za županije. Već iz definicije se vidi da je županija, jednako kao grad ili općina, oštećena takvom fiskalnom politikom. Zato mislim da je naša prva zadaća u Skupštini Primorsko-goranske županije, gdje ću volontirati kao

Važno je prepoznati

Imam zapravo dojam, i mislim da nije daleko od istine, da oni koji se prihvate funkcija općinskih načelnika ili gradonačelnika imaju prirodnu potrebu da pokreću ljude. Jer, ako to ne napraviš, onda definitivno nema uspjeha. Ljudi su glavni resurs

novoizabrana potpredsjednica Skupštine, davanje uputa našim saborskim zastupnicima za mijenjanje zakona o lokalnoj odnosno regionalnoj samoupravi. Zakon bi, nadalje, po ovlastima trebao dijeliti velike od malih općina, velike od malih gradova, i općine od gradova. Mislim da bi se i broj općina na području cijele Hrvatske trebao smanjiti, što će biti vrlo bolno pitanje.

Financiramo 35 udruga

* Od osnivanja ste Općine Kastav na njenom čelu, tri mandata. Službeno odlazite u mirovinu. Koji vam je mandat bio najteži? Prvi ili posljednji?

- Najteži mi je bio drugi mandat, od 1997. do 2001., i to ne zbog sastava vijećnika u Gradskom vijeću, nego upravo zbog toga 'to nam se proračun

nije tako punio da bismo mogli na zadovoljavajući način realizirati projekte koje smo planski predvidjeli u prvom mandatu.

* Znete li još neki primjer gradonačelnika koji je poput Vas istovremeno bio aktivan u udrugama, turističkoj zajednici, pjevačkom zboru,

Kastafskom kulturnom letu, Matici hrvatskoj...

- Naravno da znam. Imam zapravo dojam, i mislim da nije daleko od istine, da oni koji se prihvate funkcija općinskih načelnika ili gradonačelnika imaju prirodnu potrebu da pokreću ljude. Jer, ako to ne napraviš, onda definitivno nema uspjeha. Iz vlastitog iskustva moram reći da su ljudi glavni resurs. Ako prepoznaš ideje ljudi, ako si u mogućnosti materijalno pomoći da razviju svoje ideje, onda je to siguran uspjeh. Baš na primjeru Kastva mogu reći da smo mi 1993. imali svega četiri udruge, a ove godine financiramo iz proračuna 35 udruga građana! g

Ljude

vizitka *Elcon Marine d.o.o.*

Doktori za visoku tehniku

Diplomirani inženjer elektrotehnike Darko Ivančić sa svojom je tvrtkom "Elcon Marine" d.o.o. iz Kastva u posljednje vrijeme dobio mnoge prestižne nagrade: dobitnik je Županijske nagrade za inovatorstvo, zatim zlatne medalje "Prva hrvatska kuna" za najviše rezultate u poslovanju za 2004. godinu, a pripala mu je i Nagrada za najboljeg izvoznika u 2004. od Vlade RH, odnosno Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Usprkos svemu tome ostaje dojam da ova tvrtka nije dovoljno prepoznata u vlastitoj sredini. Čime se uopće bavi?

Darko Ivančić radio je 16 godina u riječkom "3. maju" kao projektant za brodsku elektroniku. Kao i mnogi stručnjaci, osamdesetih je prešao u talijanska brodogradilišta. Radio je u Genovi za američku kompaniju Sperry-Marine, projektirao audio/video sustave za prva dva cruisera koji su građeni u Italiji (kume prvih cruisera bile su Margareth Thatcher, odnosno Sophia Loren, što govori koliko su ti brodovi bili bitni za talijansku brodogradnju). Radeći na luksuznim putničkim brodovima Ivančić se

afirmirao u stručnim krugovima i stekao korisna poslovna poznanstva. Vraća se u Hrvatsku 1990. zbog poznatih prilika. Tada je i formalno registrirao firmu, međutim, sve do 1997. u Hrvatskoj se na ovom području nije moglo ništa pokrenuti.

Priča o "Queen Mary 2"

"Elcon Marine" dobila je 1997., zahvaljujući Ivančićevoj reputaciji, prve poslove na projektiranju audio i video sustava za velike putničke brodove. Proizvode srca sistema, razvodne ormare s cjelokupnom elektronikom. Tih godina pa sve do danas rade u izvozu i sa sigurnom naplatom, premda su iz zemlje koja nije članica Europske unije. Vrijednosti poslova su za naše prilike bile izvanredne – godišnji prosjek izvoza dosegao je do 50.000 eura po zaposlenom.

"Elcon Marine" dobiva titulu najvećeg izvoznika među malim poduzećima 2004.

godine, u vrijeme kada rade kompletnu elektroniku za svoj deveti cruiser, najskuplji i najluksuzniji putnički brod svih vremena "Queen Mary 2", izgrađen u Francuskoj. Trebalo je napraviti ukupno 96 razvodnih ormara za audio/video sustav golemog broda s 15 paluba, na kojem je instalirana električna centrala dovoljna da napoji grad od 300 tisuća stanovnika. Rad na tom brodu je kastavskoj tvrtki donio strahovitu referencu u Europi. Postali su konkurentniji od Japanaca i ostalih Europljana.

- Međutim, kao i uvijek, orijentacija samo na jednu poslovnu soluciju uvijek je dvosjekli mač; kada imate krizu na tržištu cruisera na koju ne možete utjecati, vrlo brzo pokupite negativne učinke cijele situacije. Kao što je poznato, Europska unija više ne želi financirati brodogradnju, pa se javila kriza u putničkom brodarstvu i dobar dio tržišta se izgubio. Morali smo paralelno razvijati proizvodne programe za hrvatsko tržište. Naša

Darko
Ivančić

Cruiseri više nisu jedini finalni proizvod tvrtke “Elcon Marine”. Danas je ona orijentirana na hotele više kategorije, kongresni turizam i na multifunkcionalne dvorane, gdje praktički koriste cjelokupno iskustvo s putničkih brodova

nologiju

je strategija da ubuduće kombiniramo domaće sa stranim tržištem. Do sada smo bili 98 posto izvoznici - objašnjava Darko Ivančić.

- Ipak, ostalo nam je talijansko tržište i imamo ugovorene cruisere za iduće dvije i pol godine. Po cruiseru napravimo 50-60 “ormara” s elektronikom, a godišnji kapacitet nam je negdje do 2 i pol cruisera. Trenutno imamo petero stalno zaposlenih, svi su inženjeri elektrotehnike, a s ostalima radimo na ugovor o djelu. Brodovi su - kaže Ivančić - takva priroda posla da kad ga imate, izlazi vam posao na uši, kad ga nemate onda je nula.

Cruiser na Grobniku

Cruiseri više nisu jedini finalni proizvod tvrtke “Elcon Marine”. Danas je ona orijentirana na hotele više kategorije, u skladu sa sve višim

zahtjevima u hotelijerstvu i turističkoj ponudi, i na multifunkcionalne dvorane (za razne sastanke, skupove, kinoprojekcije, kazalište i disko) gdje praktički koriste cjelokupno iskustvo s putničkih brodova. Projekt multifunkcionalne dvorane upravo rade za općinu Jelenje. To bi moglo, po Ivančićevu mišljenju, promijeniti budućnost kulturnih domova po malim mjestima: “Od jedne se dvorane može napraviti mjesto za sve prigode i razna događanja, koja može funkcionirati na čisto ekonomskim principima, dakle, koja može donositi i dohodak.”

- Sve ovo što radimo, radimo po principu vlastite pameti. Ne tražimo zaradu u marži, nego u vlastitoj ideji. Razvili smo čitav niz proizvoda koje apliciramo u naše projekte. Nešto smo od toga intelektualno zaštitili, patentirali. U ovom trenutku imamo pedesetak originalnih proizvoda koji samo čekaju svoj trenutak aplikacije. Praktički, mi radimo prototipe, razvoj i inženjering, a kooperanti-obrtnici dalje sudjeluju u

proizvodnom lancu.

Danas hoteli, velike firme, sveučilišta trebaju ono što mi proizvodimo a to su sustavi za kongresne dvorane, opremljene direktorske prostorije, video i telekonferencije, tehnički namještaj. To je visoka tehnologija u kojoj smo mi zakon.

Imamo puno proizvoda za koje bismo htjeli pokrenuti proizvodnju i zaposliti obrtnike ove županije. Međutim, premda smo uspješni izvoznici, problem nam je dobiti kredit poslovne banke. Izgleda da je u Hrvatskoj rizičan svaki onaj koji se bavi proizvodnjom, za razliku od onoga tko se bavi trgovinom. Jedna mi je direktorica otvoreno rekla: “Znate, da ste došli pitati da vam kreditiram uvoz šlepera šećera, ja bih vam odmah dala kredit.” ^g

Škrabica

Novi vinodolski

*Na obnovljenim
kaštelima i dvorcima
temelji se turistički
projekt "Putovima
Frankopana"*

Dvorci će ponovo oživjeti

Kraljevica

Obnova drevnih kaštela Zrinskih i Frankopana može početi! Javnosti je nedavno predstavljen projekt obnove i revitalizacije frankopanskih kaštela i dvoraca Zrinskih, kao jedan od najvažnijih za očuvanje kulturne baštine našega kraja. Na čelu je projekta Primorsko-goranska županija i njezin Zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje a projekt podržavaju gradovi Bakar, Kraljevica i Novi Vinodolski te Općina Čavle.

Na prostoru tih lokalnih samouprava, naime, nalaze se objekti koji su ušli u plan obnove. U prvoj fazi, koja će trajati sljedećih četiri do pet godina, obnavljat će se ruševni kaštel u Bakru i ostaci kaštela u Hreljinu, u Kraljevici dvorac Zrinski i kaštel Kraljevica, Novi Vinodolski obnavljat će kulu i kaštel te ostatke dvorca u Ledenicama, Čavle će revitalizirati kaštel Grobnik (od svih spomenutih utvrda u najboljem stanju), a Općina Vinodolska kaštel u Driveniku, kulu u Bribiru i ostatke kule u Grižanama. Ova lista nije konačna – s vremenom će se nadopunjavati i drugim objektima.

Osim Županije, koja će u pet godina u obnovu kaštela Hrvatskog primorja uložiti 16 milijuna kuna, u istom iznosu proporcionalno će sudjelovati općine i gradovi. Očekuje se da će financiranje ovoga projekta poduprijeti i Ministarstvo kulture.

Obnovljeni kašteli bit će temelji turističkog projekta "Putovima Frankopana" koji će, jednom kad bude gotov, kroz splet kula, dvoraca i starih gradova svjedočiti o povijesnoj eri od 13. do 17. stoljeća u kojoj je živjela ta moćna hrvatska plemićka obitelj. [g](#)

Drivenik

Bakar

pijat

Restaurant Rivica

Ribarska obala 13 - Njivice - Otok Krk
Tel. +385/051/846-101, Fax +385/051/846-739

Restoran Rivica, u srcu ribarskog mjesta Njivice, odlikuje se uglednom obiteljskom tradicijom i iznimnom gastronomskom ponudom.

Uz brojne specijalitete domaće i međunarodne kuhinje, veliki izbor plodova mora, jela od mesa i vrsnih vina, restoran Rivica tradicionalno priprema gastronomske "festivale":

- ožujak, travanj: Dani mlade krčke janjetine
- travanj, svibanj: Dani šparoga
- listopad, studeni, prosinac: Dani od lignji
- prosinac: Dani bakalara

Od svojih početaka, daleke 1934. godine kada je radio kao pension, pa do današnjih dana u vlasništvu je obitelji Lesica.

Nona i nono, otac i majka, a danas sin i kćer s obiteljima, dokazuju staru priču o obiteljskom poslu koji se kroz generacije razvija, proširuje i osuvremenjuje prema zahtjevima modernog gosta.

Crni makaruni sa škampima i rukolom

Na maslinovom ulju popržimo sjeckani češnjak, flambiramo vinom, te zalijemo ribljom juhom.

Kad prokuha dodajemo škampe, napola kuhane crne makarune. Začinimo paprom u zrnu i maslacem. Kad se poveže dodamo sjeckanu rukolu, te poslužimo.

Bijeli brudet od škarpine s palentom

Na maslinovom ulju prepržimo luk i češnjak, flambiramo vinom, te zalijemo ribljom juhom. U umak stavimo škarpinu i pustimo da se lagano kuha. Kad je škarpina pri kraju skuhamo palentu, te poslužimo na plitici sa sjeckanim peršinom.

petpitanja

*maestro Dušan Prašelj
muzikolog, dirigent i skladatelj*

Maestro Dušan Prašelj središnja je osoba obilježavanja 125. godišnjice rođenja skladatelja Ivana Matetića Ronjgova. Kao ravnatelj istoimene ustanove u Ronjgima u općini Viškovo, koji je čitav svoj život posvetio glazbi, može za sebe reći da je barem pola života posvetio čuvanju Matetićeve djela.

1 / ZAŠTO JE BITAN MATETIĆ RONJGOV

On je posljednja karika naše hrvatske i slavenske romantike koji je pronašao teoretski ključ za autohtoni glazbeni izraz, nazvavši ga istarskom ljestvicom. Dao je ključ sebi i drugima da taj autohtoni izraz mogu zapisivati, harmonizirati i na temelju njega komponirati. Matetić je taj posljednji kamenčić slavenske muzike ugradio u mozaik hrvatske kulture. On nije ostao samo na bilježenju i harmonizaciji pjesmica koje je pronalazio, nego je našoj glazbenoj kulturi dao šest-sedam izvanredno velikih glazbenih djela.

Matetić je, zajedno s drugim stručnjacima 1946. godine u Komisiji za razgraničenje u Istri, gdje se dokazivalo da cijelo to područje pripada matici zemlji, sa svojim djelima i s pjevačima, sopcima, sviračima i kantadurima koje je po Istri sakupljao, prezentirao to Komisiji i time dokazivao da je većinsko stanovništvo Istre slavenskog odnosno hrvatskog porijekla. U tome je on strašno zaslužan.

2 / ZAŠTO NIJE OSTAO VANI

Ma, pazite, ja sam fatalist. I ja mislim da je sve što se dogodilo - tako trebalo biti. Matetić je iz Ronjgi došao do Zagreba i Praga, a ja sam iz Zagreba i Beča došao u Ronjge. Možda sam nakon studija 1969. mogao ostati u Beču, ali nasreću, u tom trenutku je ansambl Zagrebačkih solista ostao bez dirigenta, pa su me zvali u Zagreb. Nakon godinu dana došao sam u riječko kazalište za direktora Opere. U okviru obilježavanja Matetićevih rođendana još smo prije tridesetak godina osmislili aktivnost ove kuće, osnovali Kulturno-prosvjetno društvo "Ivan Matetić Ronjgov". Prije pet godina Županija primorsko-goranska koja je shvatila značaj tog društva, pretvorila nas je u profesionalnu ustanovu koja njeguje i čuva čakavsku tradiciju.

Da, možda sam mogao jednu glazbenu karijeru, osrednju, ne znam kakvu, napraviti

u Beču, međutim, bolje bit pop va selu nego u Rimu. Sudbina je htjela da spasimo Matetićevo djelo. I ne samo to, nego da na temelju te baštine idemo dalje. Mislim da smo dosta zaslužni za renesansu oživljavanja istarske i bodulske sopračke škole. Danas više nema svadbe ni sprovoda u Krku a da sopile ne sviraju. Na Mantinjadi pul Ronjgi danas mnogi mladi sope i pjevaju kanat po starinsku. Svake druge godine imamo Matetićeve dane, na kojima se skladatelji pojavljuju s novim djelima. Mi smo ove godine imali 27. Proljeće u Ronjgima, a to je jedna biser-manifestacija rada s mladima. Tu su i Čakavčići pul Ronjgi, jedna od naših inicijativa da djeca po školama pišu na čakavštini i da mi to sakupljamo i objavljujemo - ove godine se štampa jedanaesta knjiga Čakavčići pul Ronjgi.

Znači, što bi Matetić rekao, žeravica tinja pod pepelom, treba je samo puhnut da se opet razbukta.

3 / DIRIGIRANJE PRED STOTINAMA ZBORISTA

Ja imam jednu maniju: se ča je veći zbor, sve sam oduševljeniji. Naime, može se dirigitirati i raditi i sa 16, 24, 32 čovjeka. Ali nekako sam uvijek u sebi više volio kad je velik broj pjevača. Kad sam imel devet let inficiral sam se... još dok je moj tata pjeval va "Jeki s Jadrana", va Građanskoj školi su imeli probe. Izvažali su Mozartovu misu, u C-duru, i na mene je tako djelovala ta pompoznost i jačina zvuka, i odonda sam uvijek sklon tim masovnim projekcijama. Jedan od najljepših mojih doživljaja je kad sam za svoju 65-godišnjicu u Kapucinskoj crkvi u Rijeci dirigitirao Verdijev "Rekvijem" sa zborom od 120 ljudi. A imao sam i nekoliko manifestacija gdje sam skupljao zborove od 300 do 800 ljudi.

Što je više ljudi to sam ja oduševljeniji.

4 / TALENT ILI RAD

Ja znam da je talent nula, a rad jedan, ali sve zajedno je deset. I tu se nema što dodati. Ja sam nesretan samo onda kad eventualno ustanovim da nemam što raditi, ali to se skoro nikad ne događa. Odmaram se kad sam va bolnici. Ma ni tamo, jer zamem sa sobom sintesajzer i uvijek nešto napišem.

5 / ZAKLJUČNO O SEBI

Da me ni bilo, trebalo bi me valjda izmislit.

Čuvar

Danas više nema svadbe ni sprovoda u Krku a da sopile ne sviraju. Danas mnogi mladi sope i pjevaju kanat po starinsku. Što bi Matetić rekao, žeravica tinja pod pepelom, treba je samo puhnut da se opet razbukta

Matetićeve ognjišta

moregorje

Naftni terminal
Omišalj - ljudi
su kolateralne
žrtve
ispuštanja
opasnih
plinova
prilikom
utovara nafte

Neizvjesna avantura

Odavno uloga javnosti nije bila toliko bitna i konstruktivna kao u slučaju projekta Družba Adria, izvoza ruske nafte preko hrvatske luke Omišalj. Jer, isprva je sve izgledalo kao gotova stvar; obavijest o projektu Družba Adria trebala je proći kao hrvatski gospodarski "bingo", blagoslovljen od visoke politike i naftnoga lobija. U deset godina Družba Adria donijela bi Jadranskom naftovodu (Janaf) prihod od 273 milijuna dolara, a država i lokalna zajednica od poreza bi zaradile 46 milijuna dolara. Janafovi dobavljači ostavili bi kroz to razdoblje prihod od 85 milijuna dolara, a Luka Rijeka cijeli milijun. I banke bi nešto zaradile - od kamate za kredite Družbi Adriji, namaknule bi 18 milijuna dolara.

Jest, a gdje sam tu ja?, zapitao se primorski čovjek, najprije stidljivo, a onda su pitanja počela prštati sama od sebe: koliko tankera, koliko nafte, koliko onečišćenja, plinova, balastnih voda... Nakon pucanja Janafovih cijevi uz rub parka prirode Lonjsko polje, podiglo se na noge i onih sedam županija kroz koje prolazi Jadranski naftovod. Pritisak javnosti postao je takav da Janafov projekt Družba Adria sada mora obrazložiti svaki rizik opasnoga tereta, kopnom i morem.

Koncem lipnja Studija Jadranskoga naftovoda o projektu Družba Adria ni drugi put nije prošla Komisiju za procjenu utjecaja na okoliš ovoga projekta. Već jednom odbijena, doručena Janafova studija nije zadovoljila stručnjake Vladine komisije, i dan joj je novi rok za doradu - 1. listopada.

Premda rečena studija obuhvaća respektabilnih 1.500 stranica, "sitničavi" stručnjaci, dodatno senzibilizirani pritiskom javnosti, postavili su Janafovoj direktorici okoliša Nadi Plešnik stotinjak pitanja i primjedbi. Najveći broj primjedbi na Studiju mogao bi se svesti u nekoliko točaka:

1. nema scenarija havarije tankera za

cijeli Jadran; 2. nema procjene šteta za turizam za cijeli Jadran; 3. nema usporedne analize koristi i šteta Družbe Adrije i turizma; 4. nema rješenja za otrovne plinove u Omišlju; 5. nema dodatnih mjera sanitarne zaštite za izvorišta; 6. Studija pokriva samo prvu fazu - promet od pet milijuna tona nafte.

Stanovnike Omišlja i zapadnog područja otoka Krka naročito je uznemirilo saznanje da su plinovi koji će biti ispušteni u zrak prilikom utovara nafte - kancerogeni. Rješavanje tog problema predstavljalo bi pak nepremostivo financijsko opterećenje Družbi Adriji.

U Gorskom kotaru su zabrinuti stanjem Janafovih cjevovoda, starih 25 godina. U proteklih 25 godina Janafom je transportirano 139 milijuna tona nafte. Mogu li dotrajale cijevi ugroziti ekološku ravnotežu i izvorišta pitke vode zelenog srca Hrvatske?

Turistička privreda, koja je jedna od naših najjačih izvoznih grana,

ostaviti bez posla...

Dakle, to su pitanja na koja bi Janafova studija, ovoga puta bez "vojnih tajni", morala dati zadovoljavajući odgovor. Početkom godine na jednoj je tiskovnoj konferenciji prvi čovjek Županije postavio pitanje na koje još nije dobio odgovor: "Ako je riječ o projektu od državnog interesa, onda izradu Studije nije trebala raditi tvrtka, odnosno Janaf, nego neko Vladino nezavisno tijelo. Pitam se, je li Družba Adria interes jednog poduzeća ili države?" g

sumnjičavo vrti glavom na cifru od 10, 20, odnosno u trećoj fazi 30 milijuna dolara, koliko godišnje treba donijeti Družba Adria - turizam na Jadranu godišnje ubire i dvjesto puta više! No, samo jedna havarija tankera može uništiti desetogodišnji Janafov prihod, a tisuće ljudi na obali

Nakon dvije odbijenice Komisije za procjenu utjecaja na okoliš projekta Družba Adria, Janafova bi nova studija u listopadu, ovoga puta bez "vojnih tajni", morala dati zadovoljavajući odgovor na stotine pitanja

Družbe Adrije

Rijeka kao Sisak?

Rezervni plan za dopremu i preradu ruske nafte, ako ne prođe projekt Družba Adria i pojačan tankerski prijevoz nafte Jadranom, podrazumijeva da se Janafovim naftovodom u Omišalj dopremljena ruska nafta prerađuje u riječkom Urinju. Budući da je, kažu stručnjaci, ruska nafta bogata sumporom, odsumporavanje u Urinju osjetilo bi šire stanovništvo Rijeke kao smrad, slično onome što osjećaju stanovnici Siska. U tom gradu, čija rafinerija prerađuje naftu s istoka, količina sumpornih spojeva u zraku često prelazi dopuštene vrijednosti, maligna oboljenja kod ljudi su češća, kao i problemi s disanjem.

Urinj - rezervni plan za rusku naftu

Posljedice havarije tankera i razlivanja nafte za ekologiju i turizam - crni scenarij na koji u Janafu nemaju odgovor

bevanda

Ministрови kostimi

Svojevremeni naputak ministra Primorca o odijevanju i ponašanju na plažama izazvao je dosta komentara u turističkim zajednicama na području PGŽ-a. Kako znamo, naša županija umnogome je turistički orijentirana, pa je naputak isprva

shvaćen s nevjericom ali i oprezom. Doznajemo da su u Baški odmah pronašli kostime iz vremena dolaska Čeha na Jadran, pa su po njima već krenuli dizajnirati nove "konzervativne" kostime koji će se prodavati ekskluzivno u Baški.

Novu potencijalnu zaradu poduzetnih Baščana spriječila je informacija da je ministar prosvjete, športa i ćudoređa Dragan Primorac opozvao naputak koji, kako kaže, nije vidio ni potpisao. Šteta, jer... nekima je izmakla dobra zarada. g

STROGO POVJERLJIVO

Studija - vojna tajna

Navodno dorađena Studija utjecaja na okoliš projekta "Družba Adria", koja je 1. lipnja predana Komisiji za ocjenu, kako saznajemo, potpuno je nepromijenjena. Studija utjecaja na okoliš, koja zanima cjelokupnu javnost ovoga kraja, i u svom navodno izmijenjenom predlošku ponovo je dijelom klasificirana kao vojna tajna. Drugim riječima, za naše mentalno zdravlje nije dobro znati što bi se moglo događati s projektom "Družba Adria" ukoliko stvar pođe naopako. Ako zaprijeti katastrofa ili nastupe trajne posljedice po okoliš, znat ćemo jedino da je to posljedica strogo čuvane vojne tajne. g

Daleko je Žuta Lokva

U planu i programu izgradnje autocesta do 2008. godine Sanaderova je Vlada autocestu od Rijeke do Žute Lokve jednostavno - otklonila. Rečeno je, nije prioritetna. Nema novaca za sve ceste, naglasio je premijer, poznat po tome da je spreman ulupati milijarde kuna za fantomski most do Pelješca. Problem koji svake sezone nastaje na zapadnom ulasku u Hrvatsku i riječkom čvorištu nije spreman vidjeti. Ostaje nam da čekamo neku drugu vlast koja će ponovo graditi prioritetne ceste, logično i prometno svrsishodne. Do tada - u kolonu! g

zelenoplavo

Impressum: zelenoplavo, magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 4 puta godišnje • Broj 1 • Srpanj 2005.
Izdavač: Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Za izdavača: Zlatko Komadina • Odgovorni urednik: Branko Škrobonja • Glavni urednik: Dragan Ogurlić
Urednički savjet: Marinko Dumanić, dr. Mladen Črnjar, Daina Glavočić, Zdravko Ćiro Kovačić, Damir Lončarić, dr. Joža Perić, Neven Šantić
Lektor: Jasna Škorić • Fotografije: Petar Fabijan, Dragan Ogurlić • Likovno oblikovanje: Ivica Oreb • Produkcija: Makol marketing, Rijeka
Tisak: Tiskara Meić, Zagreb • Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u listopadu 2005.

GOSPODARSTVO

Udio županije u ukupnom prihodu Republike Hrvatske
6,1 %

Izvoz roba
227,5 milijuna USD

Uvoz roba
477,7 milijuna USD

INFRASTRUKTURA

Ceste
3.442 km

Željeznice
135,5 km

Zračne luke
4

TERITORIJ

Površina kopna
3.582 km²

Dužina morske obale
1.065 km

Najveći otoci
Cres i Krk
40.578 ha

Najmanji otok
Mali Osir
0,08 ha

Najviši planinski vrh
Bjelolasica - Kula
1.534 m

Najviše naselje
Begovo Razdolje
1.060 m

STANOVNIŠTVO

Ukupno stanovništvo
305.505

Najviše stanovnika
Grad Rijeka
144.043

Najmanje stanovnika
Općina Brod Moravice
985

Gradova
14

Općina
21

Naselja
536

Izvor podataka: Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2003. - HGK - Županijska komora Rijeka 2003. OPĆI PODACI

Grad Rijeka

Gradonačelnik:
mr.sc. Vojko Obersnel
Predsjednica vijeća:
Dorothea Pešić-Bukovac
Korzo 16, 51000 Rijeka
T ++385 51 209-333
F ++385 51 209-520
E protokol@rijeka.hr
W www.rijeka.hr

Grad Bakar

Gradonačelnik: Tomislav Klarić
Predsjednik vijeća:
Zdravko Božičević
Primorje 39, 51222 Bakar
T ++385 51 761-119
F ++385 51 761-137
E grad-bakar@ri.t-com.hr
W www.bakar.hr

Grad Cres

Gradonačelnik: Gaetano Negovetić
Predsjednik vijeća: Nivio Toich
Creskog statuta 15, 51557 Cres
T ++385 51 571-001, 571-188
F ++385 51 571-331
E grad-cres@ri.t-com.hr
W www.cres.hr

Grad Crikvenica

Gradonačelnik: Božidar Tomašek
Predsjednik vijeća: Eduard Rippl
Kralja Tomislava 85, 51260 Crikvenica
T ++385 51 241-445, 242-009
F ++385 51 241-655, 242-009
E ured-grad@grad-crikvenica.t-com.hr
W www.crikvenica.hr

Grad Čabar

Gradonačelnik: Marijan Filipović
Predsjednik vijeća: Zoranin Kuzele
Narodnog oslobođenja 2,
51306 Čabar
T ++385 51 821-042, 821-008
F ++385 51 821-137
E odjel.gradske.uprave.cabar@ri.t-com.hr

Grad Delnice

Gradonačelnik: Marijan Pleše
Predsjednik vijeća: Goran Muvrin
Ante Starčevića 4, 51300 Delnice
T ++385 51 812-055
F ++385 51 812-037
E grad-delnice@ri.t-com.hr
W www.delnice.hr

Grad Kastav

Gradonačelnik: Dean Jurčić
Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković
Kastav 43, 51215 Kastav
T ++385 51 691-452, 453, 454
F ++385 51 691-452, 453, 454
E grad-kastav@ri.t-com.hr
W www.jardin-kastav.net

Grad Kraljevica

Gradonačelnik: Josip Turina
Predsjednik vijeća: Danijel Frka
Frankopanska 1A, 51262 Kraljevica
T ++385 51 282-450
F ++385 51 281-419
E grad-kraljevica@ri.t-com.hr
W www.kraljevica.hr

Primorsko-goranska županija

Župan: Zlatko Komadina
 Zamjenici: Luka Denona, Nada Turina-Đurić
 Predsjednik Skupštine: Marinko Dumanić
 Adamićeva 10, 51000 Rijeka
 T ++385 51 351-600
 F ++385 51 212-948
 E info@pgz.hr
 W www.pgz.hr

infopgz

Grad Krk

Gradonačelnik: Darijo Vasilić
 Predsjednik vijeća: Ivan Jurešić
 Trg Josipa bana Jelačića 2, 51500 Krk
 T ++385 51 221-415
 F ++385 51 221-126
 E grad-krk@ri.t-com.hr
 W www.grad-krk.hr

Grad Mali Lošinj

Gradonačelnik: Gari Cappelli
 Predsjednik vijeća: Milan Mužić
 Riva lošinjskih kapetana 7, 51550 Mali Lošinj
 T ++385 51 231-056
 F ++385 51 232-307
 E gradonacelnik-ml@grad-mlosinj.t-com.hr
 W www.mali-losinj.hr

Grad Novi Vinodolski

Gradonačelnik: Oleg Butković
 Predsjednik vijeća: Milorad Komadina
 Trg Vinodolskog zakona 1,
 51250 Novi Vinodolski
 T ++385 51 245-045, 244-409
 F ++385 51 245-634
 E poglavarstvo@novi-vinodolski.hr

Grad Opatija

Gradonačelnik: dr.sc. Amir Muzur
 Predsjednik vijeća: Adriano Požarić
 Maršala Tita 3, 51410 Opatija
 T ++385 51 701-322, 710-333
 F ++385 51 701-316
 E grad.opatija@ri.t-com.hr
 W www.opatija.hr

Grad Rab

Gradonačelnik: Željko Barčić
 Predsjednik vijeća: Željko Peran
 Trg Municipium Arba 2, 51280 Rab
 T ++385 51 777-460
 F ++385 51 724-777
 E poglavarstvo.raba-predstojnik@europronet.hr

Grad Vrbovsko

Gradonačelnik: Anton Mance
 Predsjednik vijeća: Slavko Mrved
 Goranska ulica 1, 51326 Vrbovsko
 T ++385 51 875-115, 875-228
 F ++385 51 875-008
 E gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr

Općina Baška

Predsjednik vijeća: dr.sc. Milivoj Dujmović
 Palada 88, 51523 Baška
 T ++385 51 856-809, 856-103
 F ++385 51 856-889
 E opcina-baska@ri.t-com.hr

Općina Brod Moravice

Predsjednik vijeća: Dragutin Crnković
 Stjepana Radića 2, 51312 Brod Moravice
 T ++385 51 817-180, 817-355
 F ++385 51 817-180
 E dragutin.crnkovic1@ri.t-com.hr

Općina Čavle

Načelnik: Željko Lambaša
 Predsjednik vijeća: Josip Čargonja
 Čavle 104, 51219 Čavle
 T ++385 51 250-282, 259-579
 F ++385 51 250-269
 E opcinacavle@ri.t-com.hr

Općina Dobrinj

Predsjednik vijeća: Neven Komadina
 Dobrinj 103, 51514 Dobrinj
 T ++385 51 848-344
 F ++385 51 848-141
 E opcina-dobrinj@ri.t-com.hr

Općina Fužine

Predsjednik vijeća: Marinko Kauzlarčić
 Dr. Franje Račkog 19, 51322 Fužine
 T ++385 51 835-362, 835-758, 835-759
 F ++385 51 835-768
 E opcina-fuzine@ri.t-com.hr

Općina Jelenje

Načelnik: Branko Juretić
 Predsjednik vijeća: Damir Maršanić
 Dražičkih boraca 64, 51218 Dražice
 T ++385 51 296-015, 502-505
 F ++385 51 296-471
 E opcina-jelenje@ri.t-com.hr
 W www.jelenje.hr

Općina Klana

Predsjednik vijeća: Ivan Šnajdar
 Klana 33, 51217 Klana
 T ++385 51 808-205
 F ++385 51 808-708
 E opcinakl@globalnet.hr
 W www.klana.hr

Općina Kostrena

Načelnik: Miroslav Uljan
 Predsjednik vijeća: Marijan Blokcar
 Glavani 82 d, 51221 Kostrena
 T ++385 51 209-000
 F ++385 51 289-400
 E opcina-kostrena@ri.t-com.hr
 W www.kostrena.hr

Općina Lokve

Predsjednik vijeća: Davorin Cenčić
 Šet. Golubinjak 6, 51316 Lokve
 T ++385 51 831-336, 831-255
 F ++385 51 508-077
 E opcina-lokve@ri.t-com.hr

Općina Lovran

Načelnik: Emil Gržin
 Predsjednik vijeća: Edvard Primožić
 Šetalište M.Tita 41, 51415 Lovran
 T ++385 51 291-045
 F ++385 51 294-062
 E opcina.lovran@ri.t-com.hr

Općina Malinska-Dubašnica

Načelnik: Anton Spicijarić
 Predsjednik vijeća: Josip Sormilić
 Lina Bolmarčića 22, 51511 Malinska
 T ++385 51 858-696
 F ++385 51 859-322
 E opcina-malinska-dubasnica@ri.t-com.hr

Općina Matulji

Načelnik: Bruno Frlan
 Predsjednik vijeća: Mario Čiković
 Trg Maršala Tita 11, 51211 Matulji
 T ++385 51 274-070
 F ++385 51 274-114
 E opcina-matulji@ri.t-com.hr
 W www.matulji.hr

Općina Mošćenička Draga

Predsjednik vijeća: Anton Rudan
 Trg slobode 7,
 51417 Mošćenička Draga
 T ++385 51 737-621, 737-536
 F ++385 51 737-210
 E mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr

Općina Mrkopalj

Predsjednik vijeća: Ivan Butković
 Stari kraj 3, 51315 Mrkopalj
 T ++385 51 833-516, 833-101
 F ++385 51 833-131
 E opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr

Općina Omišalj

Načelnik: Tomo Sparožić
 Predsjednik vijeća: Nikola Dapčić
 Prikešte 11, 51513 Omišalj
 T ++385 51 842-244, 245, 247
 F ++385 51 842-249
 E opcina-omisalj@ri.t-com.hr
 W www.omisalj.hr

Općina Punat

Predsjednik vijeća: Mladen Juranić
 Novi put 2, 51521 Punat
 T ++385 51 854-140, 854-840
 F ++385 51 854-840
 E opcina-punat@ri.t-com.hr

Općina Ravna Gora

Načelnik: Miroslav Svetličić
 Predsjednica vijeća: Jasna Škorić
 Ivana Gorana Kovačića 177, 51314
 Ravna Gora
 T ++385 51 818-468, 818-528
 F ++385 51 818-529
 E opcina-ravna-gora@ri.t-com.hr

Općina Skrad

Predsjednik vijeća: Dubravko Grbac
 Josipa Blaževića-Blaža 8, 51311 Skrad
 T ++385 51 810-680, 810-620
 F ++385 51 810-680
 E opcina-skrad@ri.t-com.hr

Općina Vinodolska

Načelnik: Ivica Crnić
 Predsjednik vijeća: Željko Citković
 Bribir 34, 51253 Bribir
 T ++385 51 248-006, 248-007
 F ++385 51 248-006, 248-007
 E opcina-vinodolska@ri.t-com.hr

Općina Viškovo

Načelnik: Goran Petrc
 Predsjednik vijeća: Radovan Brnelić
 Vozišće 3, 51216 Viškovo
 T ++385 51 503-770, 503-772
 F ++385 51 257-521
 E opcina-viskovo@ri.t-com.hr
 W www.opcina-viskovo.hr

Općina Vrbnik

Predsjednik vijeća: Franjo Toljanić
 Trg Škuljica 7, 51516 Vrbnik
 T ++385 51 857-099, 857-310
 F ++385 51 857-099
 E opcina-vrbnik@ri.t-com.hr

štorija

Zašto je bura zdrava

tekst D. Ogurić, ilustracija V. Radočić

Kad je Kraljevica, početkom 20. stoljeća, uprla sve svoje snage da postane klimatsko lječilište, onda je dr. Mika Kosić, kupališni liječnik u Kraljevici, u jednoj knjižici opisao svu blagotvornost kraljevičke klime. U tome ne bi bilo ništa čudno, ta mnoga su se naša mjesta tada trsila različitim turističkim publikacijama, da dr. Kosić nije turistima pokušao podvaliti i najnezgodniji naš vjetar, buru.

Bura, kaže ovaj rođeni Samoborac, ljekovito djeluje na naše tijelo, a buru Primorci smatraju po svoje zdravlje pravim dobroćinstvom. Uplivom toga vjetra ne može se između našeg tijela i odijela skupljati ugljična kiselina. Nadalje, kad se borimo protiv vjetra u nama rade gotovo sve mišice tijela, čime se proizvodi znatna toplina. Time se, kaže dr. Kosić, jačaju mišice tijela i otvrđuje koža. Poslije šetnje po buri izbacujemo sluz iz

disala nekom neobičnom lakoćom. A srce, nakon svake šetnje mora mnogo krepkije raditi.

Korist od izloženosti buri vidi on i u djelovanju želuca, jer glad kakvu prije nismo opažali traži da se nadoknadi potrošeno. Vrhunac burnih blagodati svakako je dug i miran san.

Tamo gdje ima mnogo vjetra, ondje se ne mogu skupljati i množiti nikakvi mikroorganizmi. A Primorci i Primorke! U njima dr. Kosić vidi simbol dugovječnosti, naročito u žena. U Primorju su rijetke bolesti, jer ih bura odnese prije nego i počnu haraćiti. Nema sumnje, zaključuje kupališni liječnik, da će u skoroj budućnosti baš vjetar, zbog kojeg su neki htjeli naše Primorje ozloglasiti, doći do pravog uvažavanja kao ljekovito sredstvo.

A sada, hitro u Kraljevicu...

GRAND HOTEL
BONAVIA

Smješten u strogom poslovnom centru grada hotel pruža vrhunsku uslugu svakom gostu, te je savršen izbor kako za poslovne ljude, tako i za turiste.

114 klimatiziranih soba, 6 apartmana, predsjednički apartman, 3 restoranta, vlastito parkiralište i garaža, najsuvremenije opremljeni poslovni centar sa 3 polivalentne dvorane samo su dio onoga što hotel pruža.

Dolac 4 · 51000 Rijeka · Croatia
Tel. +385 (0)51 357 100 · Fax +385 (0)51 330 243
bonavia@bonavia.hr · www.bonavia.hr

Adriatic Luxury Hotels
Croatia's finest hotel collection

METIS

Metis d.d.

Ive Marinkovića 2 · 51000 Rijeka
tel. 051/339-910 · fax 051/331-186

metis@metis.hr

www.metis.hr

Čuvari ravnoteže

Komercijalni ured:

tel. 051/336-097, 336-175; fax 051/331-592

Računovodstveni ured:

tel. 051/339-688, 339-392; fax 051/336-399

Profitni centri:

Rijeka, Milutina Baraća 50, tel. 051/301-020, 301-025

Pula, Valica 8, tel. 052/535-167, 535-168

Ogulin, Mala cesta 6, tel. 047/522-701

Podružnica:

Otočac, Gornja Dubrava 57, tel. 053/771-229

